

Přizpůsobení specifikací požadavků pro jednotnou přijímací zkoušku v přijímacím řízení na střední školy v oborech vzdělání s maturitní zkouškou pro rok 2021/2022

Úprava specifikací požadavků pro jednotnou přijímací zkoušku (dále je „Specifikace“) navazuje na vydané [Metodické doporučení pro práci se vzdělávacím obsahem ve školním roce 2021/2022](https://www.edu.cz/msmt-vydava-metodicke-doporuceni-jak-pracovat-se-vzdelavacim-obsahem-ve-skolnim-roce-2021-2022/)¹: Tato metodika představuje postupy, které mohou pomoci v případech problematického zapojení žáků do distančního vzdělávání, a tedy pomoci eliminovat možné nesplnění očekávaných výstupů Rámcového vzdělávacího programu.

K úpravám Specifikací došlo zejména u požadavků pro jednotnou přijímací zkoušku ve čtyřletých oborech vzdělání a oborech nástavbového studia. Jednotná přijímací zkouška pro víceletá gymnázia má specifický charakter – týká se omezené skupiny 10–20 % žáků 5. a 7. ročníků základní školy, kteří se ucházejí o přijetí na významně výběrovou školu.

S ohledem na charakter jednotné přijímací zkoušky nemohou být její součástí pouze úlohy ověřující minimální úroveň znalostí definovanou Standardy pro základní vzdělávání, tento princip je zachován. Uchazeči hlásící se do oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou by měli prokázat schopnost řešit i úlohy nad rámec této minimální úrovně, současně mají jednotné přijímací zkoušky plnit rozlišovací funkci.

Upravené Specifikace vycházejí z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV) a definují vědomosti a dovednosti, které mohou být v rámci jednotné přijímací zkoušky v roce 2021/2022 ověřovány. Specifikace pro rok 2021/2022 nepokrývají všechny znalosti a dovednosti definované RVP. To však neznamená, že školy nemají v učivu vyřazeném ze Specifikací v tomto školním roce žáky alespoň v minimální úrovni vzdělávat.

V rámci revize Specifikací nedošlo v žádné z oblastí k nárůstu a rozšíření požadavků. Jednak dochází k jejich redukci a hlavně také k jejich lepší konkretizaci. Ta pak přináší úpravu v rozsahu požadavků ověřovaných dovedností a vědomostí (v principu „co není uvedeno, nebude požadováno“).

Úpravy specifikací byly provedeny ve spolupráci Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání (metodici a předmětoví koordinátoři českého jazyka a literatury a matematiky připravující testy Jednotné přijímací zkoušky), Národního pedagogického institutu ČR (didaktičtí pracovníci podílející se na revizi RVP) a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Český jazyk a literatura

Úprava specifikací požadavků pro didaktický test z českého jazyka a literatury spočívá jednak **v redukci požadavků**, jednak **v jejich doplnění a upřesnění**. Doplnění a upřesnění požadavků bylo provedeno tak, aby došlo k lepší konkretizaci, a bylo tedy jasné, co z okruhu daných dovedností a vědomostí bude u jednotné přijímací zkoušky ověřováno.

Změny provedené ve specifikacích jsou popsány v dokumentu *Přehled změn ve specifikaci pro jednotnou přijímací zkoušku: český jazyk a literatura*. Jsou zde samostatně popsány části, kde došlo k redukci, a části, kde došlo k doplnění či upřesnění.

¹ Dostupné na odkaze: <https://www.edu.cz/msmt-vydava-metodicke-doporuceni-jak-pracovat-se-vzdelavacim-obsahem-ve-skolnim-roce-2021-2022/>

Specifikace zahrnuje následující základní úpravy:

- Úprava pořadí jednotlivých okruhů ověřovaných vědomostí a dovedností – před vědomostní okruhy byl předsunut okruh „*porozumění textu*“, aby byl zdůrazněn důraz na ověřování čtenářské gramotnosti a s ní souvisejících dovedností.
- Změna názvu okruhu *slohová výchova* na *komunikační a slohová výchova*, aby byla zdůrazněna vazba slohové výchovy na komunikaci.
- Redukce požadavků zejména v následujících okruzích dovedností – *skladba, tvarosloví, slovní zásoba a tvoření slov, literární výchova*, k určité redukci došlo i v okruhu *komunikační a slohová výchova*; v oblasti *porozumění textu* k redukci požadavků nedošlo.
- Úprava příkladů testových úloh.

Seznam dokumentů:

- o *Specifikace požadavků pro jednotnou přijímací zkoušku v přijímacím řízení na střední školy v oborech vzdělání s maturitní zkouškou pro rok 2021/2022 – český jazyk a literatura*
- o *Přehled změn ve specifikaci požadavků pro jednotnou přijímací zkoušku pro školní rok 2021/2022 – český jazyk a literatura*

Matematika

V rámci úprav Specifikací požadavků pro didaktický test z matematiky došlo k **vypuštění dílčích požadavků**, které byly v předchozích letech v testech ověřovány spíše výjimečně či okrajově, a dále **k formulačním úpravám a upřesnění dílčích požadavků**.

Specifikace z matematiky obsahuje také navíc text, který bude v rámci podpory pro uchazeče o čtyřleté obory vzdělání a nástavbová studia součástí testového sešitu. Tento podpůrný text zahrnuje druhé mocniny čísel 11–20, přibližné hodnoty čísla π , vzorce pro rozklad kvadratických mnohočlenů na součin a vzorce pro obvod a obsah kruhu.

Změny provedené ve specifikacích jsou popsány v dokumentu *Přehled změn ve specifikaci pro jednotnou přijímací zkoušku: matematika*, v němž jsou samostatně popsány části, kde došlo k redukci či doplnění/upřesnění požadavků.

Změny ve Specifikacích se týkají zejména požadavků pro jednotnou přijímací zkoušku ve čtyřletých oborech vzdělání a v oborech nástavbového studia. U oborů víceletých gymnázií došlo pouze ke drobným změnám a formulačním úpravám. U uchazečů o čtyřleté a nástavbové obory se předpokládá, že prokáží kromě znalostí a dovedností uvedených ve specifikacích pro čtyřleté obory i znalosti a dovednosti z nižších ročníků základní školy.

Základní změny ve Specifikacích pro didaktický test z matematiky v přijímacím řízení na čtyřleté obory vzdělání a obory nástavbového studia pro rok 2021/2022:

- V okruhu **Číslo a proměnná** došlo
 - o k redukci požadavků na určení (z paměti) druhé mocniny čísel 11–15,
 - o ke změnám požadavků v oblasti finanční matematiky – hlavní důraz je v této oblasti kladen na **aplikační úlohy na procenta**, jejichž prostřednictvím je možné úlohy z finanční matematiky řešit.
- V oblasti **Závislosti, vztahy a práce s daty** došlo k úpravám požadavků
 - o byl vyřazen požadavek na vyjádření úměry lineární funkcí
- V okruhu **Geometrie v rovině a prostoru** došlo k

- výrazné redukci požadavků na konstrukční geometrii s ohledem na problematiku výuku konstrukční geometrie v době distanční výuky – nicméně nedošlo ke kompletnímu vyřazení této oblasti; vyřazeny byly náročnější konstrukce (např. konstrukce kružnice vepsané trojúhelníku); byl vyřazen požadavek na popis konstrukce s využitím matematické symboliky,
 - redukci u shodnosti a podobnosti, kdy byly požadavky redukovány z rovinných útvarů obecně pouze na trojúhelníky,
 - vyřazení požadavků na rozpoznání kužele v oblasti geometrie v prostoru (včetně výpočtu jeho povrchu a objemu), načrtnutí a konstrukci jehlanu a jeho sítě, výpočtu objemu a povrchu jehlanu; v případě koule se požadavky upřesnily pouze na znalosti o poloměru a průměru.
- Došlo ke změně některých formulací požadavků – např. místo *charakterizuje* je uvedeno *rozpozná*, místo *vysvětlí pojem* je uvedeno *používá*, apod.

Seznam dokumentů:

- *Specifikace požadavků pro jednotnou přijímací zkoušku v přijímacím řízení na střední školy v oborech vzdělání s maturitní zkouškou pro školní rok 2021/2022 – matematika*
- *Přehled změn ve specifikaci požadavků pro jednotnou přijímací zkoušku pro školní rok 2021/2022 – matematika*